

Кругляк В. Л.
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
спеціальності 193 Геодезія та землеустрій
Науковий керівник д-р екон. наук., доцент Лаврук В.В.
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ, ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Економічне зростання у будь-якій країні, особливо в аграрній сфері, забезпечується у тому числі завдяки ефективному та раціональному використанню наявних земельних ресурсів. За якісним, складом, біопродуктивністю, величиною земельних угідь Україна належить до найбагатших держав Європи та світу. У країні зосереджено 7 % світових та 25 % Європейських запасів найродючіших ґрунтів – чорноземів та їх різновидів [1, с. 743].

Таким чином, соціальне благополуччя, здоров'я, розширене відтворення народу України нерозривно пов'язані із землею. Тому земельний лад країни у ХХІ сторіччі має створити належні передумови для ефективної господарської діяльності на землі, з однієї сторони та раціонального землекористування й відновлення земельних ресурсів – з іншої. Останнє пов'язано з тим, що за різними джерелами інформації, щороку в країні втрачається 350-600 млн т. ґрунту, а разом з ним 11-20 млн т гумусу [2, с. 68-70].

Очевидно, що головним соціально-економічним зрушенням в аграрній сфері економіки стала земельна реформа та її наслідки [4, с. 225]. З часу її проголошення кардинально змінилися відносини власності на землю, структура землеволодіння та землекористування. Запроваджена плата за землю, оренда земельних ділянок, їх купівля-продаж, дарування, міна. Безоплатно 6,6 млн жителів села або 22,6 % від усього сільського населення стали власниками земельних паїв. Їх середній розмір складає 4,1 га, вартість – 33,2 тис. грн

У процесі здійснення земельної реформи і науковцями, і практиками-

господарниками здійснені значні напрацювання щодо розбудови економічного механізму регулювання земельних відносин, визначено межі сільських територій, здійснено грошову оцінку земель сільськогосподарського призначення. У той же час погіршення якісного стану земель, зниження родючості ґрунтів викликають загрозу кризи виробництва сільськогосподарської продукції, особливо екологічно чистої або органічної. Тому на національному, регіональному та локальному (окремого підприємства) рівні необхідним є здійснення комплексу взаємопов'язаних заходів щодо вдосконалення структури землекористування, контролю за його здійсненням, управління використання земельних ресурсів з урахуванням нормативно-правових, організаційних, економічних, соціальних та екологічних імперативів та вимог [5, с. 43].

Відзначимо, що обов'язковою умовою вдосконалення організаційно-економічних засад управління використанням земельних ресурсів сільськогосподарських підприємств є врахування сутності та особливостей земельних відносин, що склалися в аграрній сфері економіки.

Управління земельними ресурсами зумовлене, як зазначалося, значною економічною роллю землі у життєдіяльності суспільства та її незамінністю в сфері матеріального виробництва та інших галузях господарської діяльності. Зміст управління земельними ресурсами полягає у забезпеченні раціонального використання, ефективної охорони і відтворення земель на основі проведення організаційно-економічних та нормативно-правових і адміністративних заходів [3, с. 3].

Окрім цього, управління земельними ресурсами повинне враховувати концепцію управління сільськими територіями та аграрною сферою в цілому. Зазначимо, що в основі змін парадигми управління аграрною діяльністю лежать зміни в умовах її здійснення. Проявлення цієї закономірності можна простежити у децентралізації управління та деконцентрації влади, переміщенні значної частини владних повноважень на місця. Зростає роль в управлінні земельними ресурсами місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого

самоврядування.

Список використаних джерел

1. Климко Г.П. Основи економічної теорії. Київ : Вища школа, 1997. 743 с.
2. Колузанов К.В. Повышение эффективности сельскохозяйственного производства в Украине. Экономика АПК. 2003. № 4. С.68-72.
3. Лаврук В.В. Маркетингова концепція інноваційної політики агропромислового розвитку у конкурентному середовищі. *АгроСвіт*. 2009. № 3. С. 2-5.
4. Лаврук В.В. Венчурне інвестування інноваційної діяльності. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 224-234.
5. Мегедін І.В. Ефективність використання земельних ресурсів у нових умовах господарювання. *Економіка АПК*. 1997. № 7. С. 40 – 45.

Лисак І.І.

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 193 Геодезія та землеустрій
Науковий керівник канд. с-г. наук, доцент **Потанський Ю.В.**
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна*

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА АГРОВИРОБНИЦТВА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СВИТОГЛЯДНИХ КОНЦЕПЦІЙ

Минуле століття і початок нинішнього відзначаються кількісними позитивними зрушеннями, а саме бурхливим розвитком науки і техніки, упровадженням новітніх підходів до здійснення господарської діяльності, що однак, призводить до численних негативних наслідків, пов'язаних насамперед із розбалансуванням економічної та екологічної складових суспільного розвитку. Внаслідок цього людство зіткнулось із загрозою для свого безпечного існування.

Як відомо, екологічної безпеки економіки неможливий сталий розвиток і національна екологічна безпека будь-якої країни. Еколого-економічна безпека – це такий стан економіки та її базового природно-ресурсного потенціалу, за якого є сумісними характеристики економічної та екологічної безпеки [3].